

PARANI TUANGA MONI TAUTURU: COVID 19

KAVAMANI O TE KUKI AIRANI

Ko te au tuanga akamarama anga tatakaitai no te Tuanga Moni Tauturu ta te Kavamani I akataka no te Basileia I teia tuatau o te COVID-19.

Ko te tuanga moni tauturu no te Basileia koia oki kua akataka ia te reira no te tauturu I te au pitiniti, e pera katoa te oraanga meitaki no te iti tangata katoatoa tei tai'i I te manamanata tei akatupu ia e te COVID-19. E ka anoano koe I teia tauturu, ka inangaro ia te au pitiniti kia retita ia ki te CINSF e pera katoa the Revenue Management, me kare koe I retita ia I teia nga tipatimani ka anoano ia

koe kia retita ia I mua ake I te ra 30 no Aperira. Ko te au patianganga no te moni tauturu tatakaitai e te moni tauturu no te au pitiniti ka tuera atu te reira a te ra 1 no Aperira 2020. Te rauka nei ia matou te akameitaki atu I te katoatoa no to kotou akakoromaki I teia tuatau e akatanotano nei matou I te akateretere anga no teia tuanga tauturu.

MONI TAUTURU TĀTAKITA'I

Ko te au ravenga I raro nei kua oti teia I te Kavamani I te akanoonoo no te tauturu I te iti tangata tatakaitai kia tiaki meitaki ia to ratou oraanga I teia tuatau o te COVID-19

- ▶ Moni tauturu no te au tamariki mei te \$100 I te au rua epetoma no te tuatau ka akatere ia atu te orote o te pae apii
- ▶ Ka akakore ia atu te tutaki anga u'ira no te au ngutuare I Rarotonga nei e pera katoa to Aitutaki no tetai toru marama akamata I te ra 19 no Mati 2020
- ▶ Moni tauturu okotai e \$400 te ka tutaki ia atu ki te au tangata e koi nei I te moni tauturu a te Kavamani
- ▶ Ka akaiti ia mai te moni akangaroi (super) ta te tangata tatakaitai ka tutaki mei te 5% ki te 3% no tetai toru marama
- ▶ Moni tauturu i te au tangata tei ngere i te ngai angaanga moni i teia tuatau o te COVID-19 no tetai toru marama
- ▶ E tuanga tauturu I te tangata tei ngere I te ngai angaanga kia rauka akaou mai tetai angaanga na ratou

MONI TAUTURU NO TE PITINITI

Ko te au ravenga I raro nei kua oti teia I te Kavamani I te akanoonoo no te tauturu I te au pitiniti tatakaitai I teia tuatau o te COVID-19

- ▶ E tuanga tauturu ki te au aronga kimi puapinga kia rauka ia ratou te mou e te tutaki i ta ratou aronga angaanga
- ▶ Ka akatere ia atu teia tuanga tauturu no tetai toru marama me ta'angaanga ia teia tuatau no te terenianga I te au aronga angaanga na roto I tetai au porokaramu terenianga
- ▶ Ka akaiti ia mai te tutaki anga moni akangaroi (super) ta te pitiniti e tutaki ana no ta ratou aronga angaanga mei te 5% ki te 3% no tetai toru marama
- ▶ Moni tauturu e tae atu ki te kotinga o te \$15,000 no te au pitiniti teia takinokino ia e te COVID-19
- ▶ Ka akakore ia atu te tutaki anga u'ira for te au ngutuare I Rarotonga nei e pera katoa to Aitutaki no tetai toru marama akamata I te ra 19 no Mati 2020
- ▶ Ka akatopa ia mai mei te 60% te tutaki anga u'ira no te au pitiniti I Rarotonga nei e pera ki te 100% no te au pitiniti i Aitutaki no tetai toru marama akamata I te ra 19 no Mati 2020

TAUTURU NO TE TERO

Ko te au ravenga tauturu no te tero i raro nei, kua oti teia I te Kavamani I te akanoonoo ei tauturu I te iti tangata tatakaitai e te au pitiniti tatakaitai I teia tuatau o te COVID-19

- ▶ Te akanooanga tauturu na roto i te akapaekeanga i te moni tero e \$2,000 no te au are turoto mei te tai ngauru roi moe oki ki raro
- ▶ Ko te tuanga o te Provisional Tax
  - Ka rauka I te au pitiniti e te tangata tatakaitai I te akara akaou I ta ratou provisional tax
  - Ka rauka katoa I te akaoki I te moni no te provisional tax tei tutaki maata ia mai
  - ka akakake'ia atu teia mei te \$2,000 ki te \$5,000
- ▶ Tauturu anga na roto I te akatakaanga i tetai au ravenga kia mama mai te tutaki anga tero

No tetai au marama e te o'nuanga o te au parani tatakaitai tei akanoo ia e te Kavamani no teia tuatau o te COVID-19 atoro ia atu te kapi u'ira a te MFEM I www.mfem.gov.ck me kare email atu ia Natalie Cooke, Director Economic Planning I runga I te imere mfem.economics@cookislands.gov.ck